

# FysFunk

- modeller for lokalt kompetansenettverk

”Økt fysisk aktivitet for funksjonshemmede lokalt”

## SLUTTRAPPORT



Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité

2007 - 2009



# INNHOLDSFORTEGNELSE

Sammendrag	
<b>1. INNLEDNING</b> .....	1
1.1. Bakgrunn og formål	1
1.2. Organisering og styring av prosjektet	2
1.3. Målgruppe	2
1.4. Målsetting	2
<b>2. METODER OG FRAMDRIFT</b> .....	3
2.1. Ressursgrupper	3
2.2. Rehabiliteringsinstitusjon	3
2.3. Utprøving og gjennomføring	4
2.4. Prosjektsamling	4
2.5. Informasjonsspredning og informasjonsmaterialet	4
<b>3. MODELLUTVIKLING</b> .....	5
3.1. Modelltenkning	5
3.2. Holdningsskapende arbeid	5
3.3. utfordringer	6
3.3.1. Nye kommuner	6
3.3.2. Definerings av målgruppen	6
3.3.3. Støttekontaktordningen/treningskontakt	6
3.3.4. Engasjerte foreldre/brukermedvirkning	7
3.4. Modellene	8
<b>4. MÅLOPPNÅELSE</b> .....	11
4.1. Økt aktivitet	11
4.2. Egnede aktiviteter	12
4.3. Nye aktiviteter	12
4.4. Rehabiliteringsopphold	12
<b>5. FORMIDLING, SAMARBEID OG REKRUTTERING</b> .....	12
5.1. Samarbeid og rekruttering	12
5.2. Evaluering	13
5.3. Sluttkommentar	13
<b>6. RESSURSBRUK</b> .....	14

## VEDLEGG:

1. Notat - tilgjengelighet
2. Notat – taushetsplikt
3. Notat – ledsagerutgifter
4. Notat – stønadsordninger
5. Handlingsplan/Milepælsplan med oppgavebeskrivelse
6. Revisjonsuttalelse

## **Sammendrag**

I prosjektet FysFunk har man systematisert erfaringer og resultater, gjennom samarbeid mellom utvalgte kommuner, rehabiliteringsinstitusjoner, utøvere og idretten, i to modeller. Modellene er presentert slik at de skal fungere veiledende i det arbeidet som skal til for å få i gang aktiviteter forankret i lokalt idrettslag i samarbeid mellom ulike parter. Prosjektet har gjennom prosjektperioden gjennomført utprøving og kontinuerlig videreutvikling av modeller. De utvalgte kommunene i prosjektet har ulike organisasjonsformer, noe som har stilt krav til individuelle tilpasninger. Rolle- og ansvarsfordeling kommer tydelig frem av modellene. Dette for å kunne hjelpe særforbund og idrettslag til, i samarbeid med det offentlige, å etablere et tilbud til målgruppen i prosjektet. Med en modell som klart viser hva som kreves, og så tydelig som mulig angir rolle- og ansvarsfordeling, vil man kunne lette arbeidet både for de lokale idrettslagene og offentlig sektor, i arbeidet med å tilrettelegge for fysisk aktivitet lokalt for funksjonshemmede med store støtte- og tilretteleggingsbehov.

## **1. Innledning**

### **1.1. Bakgrunn og formål**

Integreringsprosessen i norsk idrett, der særforbundene (54) har ansvar for å tilrettelegge aktivitet for mennesker med funksjonshemming gjennom sine idrettslag (ca. 12 000), har allerede gitt positive resultater. Idrettsregistreringen som Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) har gjennomført de siste årene, viser at antall medlemmer med funksjonshemming har variert noe. Antallet har totalt sett økt siden registreringen begynte i 2002. Dette viser at særforbundenes arbeid i forhold til målgruppen langt på vei fungerer.

Til tross for positive resultater har både særforbund og idrettslag, gitt klare signaler om at de ikke kan ta ansvar for funksjonshemmede med store hjelpe- og tilretteleggingsbehov, uten at forholdene legges spesielt til rette.

Dette er blant annet bakgrunn for at Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF), Norges idrettshøgskole (NIH), tidligere Norges Funksjonshemmedes Idrettsforbund (NFI) og Beitostølen Helsesportssenter (BHSS) har hatt som ambisjon å få etablert et nasjonalt kompetansenettverk med tverrsektoriell kompetanse på området idrett og fysisk aktivitet og funksjonshemming.

I møte den 19. juni 2006 mellom ledelsen og avdelingene (sjeldne funksjonshemninger, levekår og kommunale velferdstjenester) i Sosial – og Helsedirektoratet (nå Helsedirektoratet, Hdir) og politiske og administrativ ledelse i (NIF) var det enighet om å sette i gang et forprosjekt. Målet med forprosjektet har vært å utvikle en eller flere ”Lokale modeller for kompetansenettverk”, som skal bidra til å øke aktiviteten lokalt for funksjonshemmede med store tilretteleggings- og hjelpebehov.

På bakgrunn av dette utarbeidet NIF og tidligere NFI et forslag til prosjekt, og det ble søkt Hdir om støtte til prosjektledelse og gjennomføring av tilhørende oppgaver. Hdir imøtekom søknaden og prosjektet startet opp juni 2007. Prosjektet søkte om en videreføring etter ett år, og har i alt fått midler for to års drift. Uforming av modellene har kommet fram gjennom erfaringer etablert i de deltagende kommuner i prosjektet.

Underveis i prosjektet kom det frem at man ønsket et kortere navn som var lett å kjenne igjen og som samtidig gav assosiasjoner til hva prosjektet går ut på, og man kom frem til navnet FysFunk som er utledet av fysisk aktivitet og funksjonshemmede.

## **1.2. Organisering og styring av prosjektet**

Prosjektet har hatt to styringsgrupper i løpet av prosjektperioden. Det første året bestod styringsgruppen av:

- Lars Dahlen, representant for Hdir
- Ove Helseth, Unge funksjonshemmede
- Arnfinn Vik, NIF
- Janne Johnsen, Prosjektleder

I videreføringen av prosjektet har styringsgruppen bestått av:

- Wenche Haslie, representant for kommuner/offentlig sektor
- Martin Nielsen, Unge funksjonshemmede
- Janne Johnsen, tidligere prosjektleder
- Gøril Hansen, NIF
- Heidi Bråten, Prosjektleder

Hver av kommunene har opprettet lokale ressursgrupper med en leder fra offentlig sektor, enten fra kommuneadministrasjonen eller helsesektoren. I ressursgruppene har det i tillegg sittet andre fagpersoner fra det offentlige, som fysioterapeut, helsesøster, ergoterapeut og fra boliger for funksjonshemmede. Idretten har enten vært representert med idrettsråd, lagkoordinator, leder i idrettslag eller helsesportslag. Brukerne er representert med foreldre/foresatte som ivaretar deres interesser og behov.

Prosjektleder har gjennom hele prosjektperioden enten deltatt eller hatt en tett dialog med de lokale prosjektgruppene i forbindelse med møter, informasjon, igangsetting av nye aktiviteter og lignende.

## **1.3. Målgruppe**

Målgruppen for prosjektet er personer med store støtte- og tilretteleggingsbehov. Det kan eksempelvis være:

- Behov for personlig hjelp/ledsager til/fra og/eller under aktivitet
- Spesialtransport til treningsarena
- Spesielle personlige, og/eller aktivitetshjelpemidler
- Hjelp fra spesialkompetanse
- Spisskompetanse fra trenere/pedagoger
- Tolketjenester utover det som er gitt i henhold til lov

## **1.4. Målsetting**

Utvikle en eller flere ”lokale modeller for kompetansenettverk” – modellene skal bidra til å øke aktivitetsnivået lokalt for funksjonshemmede med store tilretteleggings- og hjelpebehov. Det langsiktige målet med prosjektet er å få etablert tilrettelagte tilbud i det lokale idrettslaget til den enkelte utøver. Det har derfor vært helt sentralt å involvere idrettslagene i prosessen for å oppnå målsetting med prosjektet.

## 2. Metoder og framdrift

### 2.1. Ressursgrupper

I løpet av prosjektperioden har seks kommuner vært involvert i prosjektet. De seks kommunene er:

- Hamar
- Lillehammer
- Trøgstad
- Gjøvik
- Nord-Aurdal/Valdres regionen
- Grünerløkka

Tre av kommunene har vært med fra oppstart av prosjektet, og tre nye har kommet til i videreføringen. Det har vært ulik framdrift i de involverte kommuner. I fire av kommunene hvor FysFunk har hatt en synbar framdrift, drives det av en lokale prosjektgruppe, her videre omtalt som ressursgruppe. Ressursgruppa har bestått av representanter fra forskjellige sektorer i kommunene, frivillig sektor (idrettslag, idrettsråd eller frivillighetskoordinator), foreldre/ pårørende til utøvere og prosjektleder NIF. På den måten har man ivarettatt brukerrepresentasjon i de lokale gruppene. Foreldre/foresatte har også representert bruker/interesseorganisasjoner.

Ressursgruppene har kartlagt nå-situasjonen i sin kommune i forhold til behov og eksisterende aktivitetstilbud, og sett på rekrutteringskanaler og suksesskriterier i allerede eksisterende tilbud. Dette dannet grunnlaget for hvordan man gikk videre i den enkelte kommune i forhold til å videreutvikle eksisterende aktivitetstilbud eller prøve å sette i gang nye tilbud til målgruppen.

Utviklingen og framdriften i prosjektet har foregått gjennom:

- Møtevirksomhet i ressursgruppene
- Informasjonsmøter til lag og foreninger
- Informasjonsspredning gjennom Oppland idrettskrets (OIK) regionsmøter og informasjon til foreldre/utøvere
- Samarbeidet med Idrettens kompetansesenter innlandet (IKI), hvor kompetanseknutepunkter innenfor tilpasset fysisk aktivitet har stått sentralt.
- I forankringsarbeidet til lokale idrettslag har OIK og fagkonsulentene fra NIF regionalt, vært gode samarbeidspartnere

### 2.2. Rehabiliteringsinstitusjon

Rehabiliteringsinstitusjoner som Beitostølen Helse- og sportssenter (BHSS) har deltatt i samarbeid med FysFunk gjennom ”Lokalmiljømodellen”. Lokalmiljømodellen er et samarbeid mellom kommuner og BHSS. De to hovedmålene med modellen er 1) å utvikle kompetanse og lokalbaserte tiltak i kommuner på området tilpasset fysisk aktivitet, og 2) utvikle kompetanse og arbeidsformer ved BHSS slik at lokale tiltak stimuleres og oppfølging lokalt sikres (mer informasjon [www.bhss.no/lokalmiljømodellen](http://www.bhss.no/lokalmiljømodellen)). Samarbeidsmodellen til Lokalmiljømodellen, har et mål tett opp mot FysFunk målsetting i modellutvikling.

En av FysFunk kommunene har gjennomført kommunegruppeopphold i løpet av prosjektperioden. To av de andre prosjektkommunene er i gang med søknadsprosess om et lignende opphold i 2010. En kommune i FysFunk som er i startfasen, ble inkludert i prosjektet

i etterkant av et kommunegruppeopphold. Prosjektleder har vært delaktig spesielt gjennom informasjon, og gjennom dialog med BHSS. FysFunk modellene vil kunne gi føringer i oppfølgingen lokalt.

### **2.3. Utprøving og gjennomføring**

I utprøving av FysFunk - modeller i nye kommuner, har strategiarbeid stått sentralt. Det å finne arenaer hvor man kan "selge" inn dette arbeidet til kommunen, informasjon, rekruttering, igangsetting og oppfølging av fritidsaktiviteter for målgruppen er viktige faktorer i strategiarbeidet. Spesielt tverrsektorielt samarbeid med definering av roller og ansvar i kommunen og den frivillige idretten har utkrystallisert seg som viktig.

I gjennomføringen av fritidsaktiviteter for målgruppen står støttekontakt/treningskontakt sentralt. Dette er en viktig faktor i strategiarbeidet for økt fysisk aktivitet for målgruppen. Prosjektleder har vært bidragsyter i utviklingen av den praktiske delen av treningskontakt-kurset i regi av Oppland fylkeskommune. Dette for å sikre at kursdeltagerene får økt kompetanse i tilrettelagte fysisk aktivitet.

### **2.4. Prosjektsamling**

Prosjektsamling har blitt benyttet i prosjektperioden hvor hovedtema har vært:

- Erfaringsutveksling
- Kvalitetssikring av modeller
- Kompetanseheving for de inkluderte kommunene, representert ved sin ressursgruppe

Evaluering av prosjektsamling fra ressursgruppene har vært positive, med tanke på nettverksetablering på området tilpasset fysisk aktivitet. Utvikling og erfaring knyttet til samarbeidsmodeller har stått sentralt.

### **2.5. Informasjonsspredning og informasjonsmaterialet**

Prosjektet har jobbet for å spre informasjon om prosjektet og følgende kan nevnes:

- FysFunk-link med informasjon på [www.idrett.no](http://www.idrett.no) (inn under funksjonshemmede)
- Artikkel i NIFs nyhetsbrev
- To artikler i hjelpemiddelmagasinet Ergostart
- Artikkel i Kultur og fritidsnytt Gjøvik regionen
- Oppslag i lokale aviser omkring den enkelte kommunes deltakelse i prosjektet
- Foredrag om prosjektet, blant annet på FAF (fysisk aktivitet og funksjonshemming)-konferansen i 2007 og 2009
- Forelesning for mellomfagsstudenter FAF på NIH
- NIFs rekrutteringsseminar for idrettslag, særforbund og andre
- Informasjonsspredning gjennom regionsmøter i Oppland i samarbeid med OIK
- Fagdager/kurs for ledsagere ved BHSS

Det er utarbeidet en fullstendig prosjektrapport fra forprosjektet våren 2008. Utforming av forprosjektets modeller er beskrevet i en tabell, samt bakgrunn, fremgangsmåte og videre anbefalinger. Rapporten er ment som et funksjonelt verktøy og for å gjøre stoffet tilgjengelig for kommuner, idrettslag og andre interesserte.

I den videre utprøvingen av modellene fra forprosjektet har prosjektet valgt å formidle til samarbeidsmodeller med figurer og anbefalinger gjennom synliggjøring av ansvars- og

rollefordeling i sluttrapporten. Prosjektleder utarbeider materiell som skal benyttes i spredningen av FysFunks erfaringer til andre kommuner i Norge.

### **3. Modellutvikling**

#### **3.1. Modelltenkning**

Det har gjennom hele prosjektperioden blitt jobbet med modelltenkning for de kommunene som har deltatt i prosjektet. Hovedmålet i utviklingen av modell(er) i FysFunk med overføringsverdi, har vært å øke aktivitetsnivået lokalt for funksjonshemmede med store tilretteleggings- og hjelpebehov. Det langsiktige målet for prosjektet er å etablere et tilrettelagt fritidstilbud, på området fysisk aktivitet, i et lokalt idrettslag for den enkelte utøver.

I prosjektkommunene Hamar, Trøgstad og Gjøvik har kultur og fritid hatt en sentral rolle i den lokale ressursgruppen. Det at kommunene har en samlet tjeneste for ”tilrettelagte tjenester”, har prosjektet erfart er vesentlig med tanke på prosjektets målsetting og målgruppe. Dette er en viktig faktor i fordeling av roller og ansvar i driften av tilbudet for målgruppen. De har blant annet håndtert utfordringen angående assistanse (støttekontakt/trenere/medhjelpere) til utøverne i FysFunk aktiviteten. Det at kommunen, ved kultur og fritid har tatt ansvar for organisering og lønn/kompensasjon til trenere/støttekontakter, har utpeker seg som et suksesskriterium, og ses på som en viktig faktor i videreformidling av modellene.

Der hvor idrettslagene er involvert i prosjektet, har idretten, stilt med instruktører/trenere som kan idretten, og samarbeidet med fagpersoner i kommunen for kompetanseutvikling. Fagpersonene (idrettspedagog, fysioterapeut, ergoterapeut) har bidratt med kompetanse på tilrettelagt fysisk aktiviteten for funksjonshemmede. Dette har gitt klar rolle og ansvarsfordeling, som igjen gir trygghet til at idrettslagen tør å ta på seg oppgaven. Det kan også tyde på at i de ovenfornevnte kommuner har man funnet ”rette personer” til å jobbe med fagfeltet tilpasset fysisk aktivitet for målgruppen i prosjektet.

I Lillehammer hvor mange av de tjenester som omhandler prosjektets målgruppe er spredt på flere avdelinger, har det vist seg å være en faktor som forsinker prosessen med å få i gang et samarbeid og et aktivitetstilbud for målgruppen. Det kan synes som om hindringene har fått en mer sentral plass enn ønskelig, blant annet med tanke på taushetsplikt, rekruttering m.m.

Prosjektet ser det som en avgjørende suksesskriterium at det etableres en ressursgruppe sammensatt av ulike sektorer i kommunen. Dette for å sikre framdrift av tilbudet for målgruppen.

Det utkrystalliserer seg at kommunen må ha mulighet til individuell tilpasning i forhold til å benytte en modell. Kommuner i Norge er organisert på mange forskjellig måter, slik at en modell må være fleksibel og dynamisk. Dette til sammenligning med fagfeltet fysisk aktivitet for funksjonshemmede hvor rom for individuelle tilpasninger til den enkelte er en forutsetning.

#### **3.2. Holdningsskapende arbeid**

Prosjektet erfarer at holdningsskapende arbeid tar tid, og det er viktig å ha mulighet til å bruke den tid det trengs for å gi god informasjon. Man kan da skape en holdningsendring i kommunene og i idrettslagene. Det er viktig at alle får et eierforhold og ikke et ansvar for å

bidra til at flere funksjonshemmede får et fritidstilbud innenfor fysisk aktivitet. Gjennom fritidstilbud oppnås da en møteplass/arena hvor de også har mulighet til å møte likesinnede.

### **3.3. utfordringer**

I forhold til tidsplan har etablering av nye kommuner tatt lengre tid enn forventet. Det at flere instanser med ulik bakgrunn og kulturer skal inngå i et samarbeid om en målgruppe og et mål, viser seg tar tid. I løpet av prosjektets andre år har FysFunk samarbeidet med tre nye kommuner, med ulik tempo i framdriften.

Noen av de utfordringene som har utkrystallisert seg er:

- Taushetsplikt: tolkning av loven
- Informasjonsflyt
- Offentlige ytelser:
  - støttekontakt: støttekontakt versus treningskontakt og behov for ledsager eller tolk
  - brukerstyrt personlig assistent
  - aktivitetshjelpemidler
  - stønadsordninger
  - tilgjengelighet i idrettsanlegg og prioritering i forhold til treningstider, transport

Dette er faktorer som er viktige og ofte avgjørende for om man klarer å tilrettelegge fysisk aktivitet for målgruppen. Prosjektet har utarbeidet noen notater som omhandler tilgjengelighet, taushetsplikt, ledsagerutgifter og stønadsordninger. Dette er ment som en avklaring og hjelp i det videre arbeidet (se vedlegg 1 - 4).

#### **3.3.1. Nye kommuner:**

Prosessen i strategiarbeidet med å etablere FysFunk som et satsningsfelt i nye kommuner er tidkrevende. De ulike organisasjonsformene i en kommune gjør det utfordrende å komme fram til en mal for dette arbeidet. Framdrift i prosessen har prosjektet erfart er avhengig av å treffe rette personer i en kommune som har et ansvar og engasjement for målgruppen og målsetningen til prosjektet.

#### **3.3.2. Definerings av målgruppen**

Målgruppen ut fra prosjektbeskrivelse er vid, og har vært et gjennomgående diskusjonstema gjennom hele prosjektperioden. Prosjektet har valgt å la de deltagende kommuner gjøre utvalget av utøvere til prosjektgruppene under prosjektperioden. Dette fordi hovedmålet med prosjektet har vært å komme fram til modeller for lokalt kompetansenettverk. I denne fasen har ikke antall utøvere fra målgruppen stått som det sentrale mål. Etablering av det gode samarbeidet mellom det offentlige og frivillige har ført til modellen i prosjektet.

#### **3.3.3. Støttekontaktordningen/treningskontakt**

Støttekontaktordningen er under stadig utvikling. I de utvalgte prosjektkommuner har vi erfart at ordningen ligger under ulike etater, eksempelvis kultur og fritid, og sosial og omsorg. Resultatet er at støttekontakter brukes på ulike arenaer, som i for eksempel gruppeaktiviteter eller kun for enkeltpersoner. Dette ut fra den satsning hvor helsedirektoratet ønsker å styrke arbeidet på feltet ”Støttekontakt – kultur og fritidsdeltakelse” i kommunene. Det ses på som hensiktsmessig å organisere støttekontakttjenesten innenfor tre hovedløsninger, hvor deltakelse i en aktivitetsgruppe er et av de tre. Denne satsningen skjer i nær samarbeid med ”Fritid med bistand” i Kristiansand kommune. For mer informasjon se [www.fritidmedbistand.no](http://www.fritidmedbistand.no) eller [www.fritidforalle.no](http://www.fritidforalle.no). VHSS driver prosjektet STØFRI, se [www.vhss.no](http://www.vhss.no) for mer informasjon.



Når det gjelder kurs for treningskontakter har man i flere fylker tatt utgangspunkt i ”Førmodellen”, og tilpasset den etter egne behov. FysFunk har tatt del i utviklingen av kurs for treningskontakter i Oppland, sett i forhold til hensiktsmessig bruk av disse for blant annet målgruppen i prosjektet. For mer informasjon kontakt Øverby Helse- og idrettsenter v/prosjektleder Roger Vestrum: roger.vestrum@overby.no.

Målgruppen og målsetningen for FysFunk er avhengig av at støttekontaktordningen fungerer hensiktsmessig for å oppnå fysisk aktivitet på fritiden gjennom et idrettslag. Idrettslagene er avhengig av både kompetanse og ressurser i organiseringen av aktiviteter for målgruppen i prosjektet.

#### **3.3.4. Engasjerte foreldre/brukermedvirkning**

Engasjerte foreldre som kan ivareta brukermedvirkning står sentralt som en av hovedsamarbeidspartnere i prosjektet, både i modellutprøving og videreutvikling. Resultatmessig har både Trøgstad og Hamar vært gode rollemodeller for andre kommuner på dette området. Tett og åpen dialog kjennertegner disse gruppene, og har ført til hensiktsmessige løsninger. Gruppene er under stadig utvikling, både i forhold til aktivitetsutprøving og organisering.



### 3.4. Modellene

Prosjektet har kommet fram til to samarbeidsmodeller, her vist visualisert gjennom figurer og detaljerte arbeidsoppgaver.

#### FYSFUNK SAMARBEIDSMODELLER:



#### ROLLER OG ANSVARSFORDELING

##### Kommunen

- Kompetanse: fagpersoner med helsefaglig kompetanse
- Koordinering: organisasjon og ledelse
- Informasjon
- Kartlegging
- Rekruttering
- Ledsager: Støttekontakt/treningskontakt: lønn!
- Aktivitetshjelpemidler: hjelpemiddelsentralen
- Transport
- Treningstid/fasiliteter

##### Idrettslaget (særforbundene, NIF)

- Idrettskompetanse
- Hente kompetanse i særforbundene
- Sikre kompetanse hos trenere
- Tilrettelegge
- Inkludere

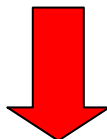
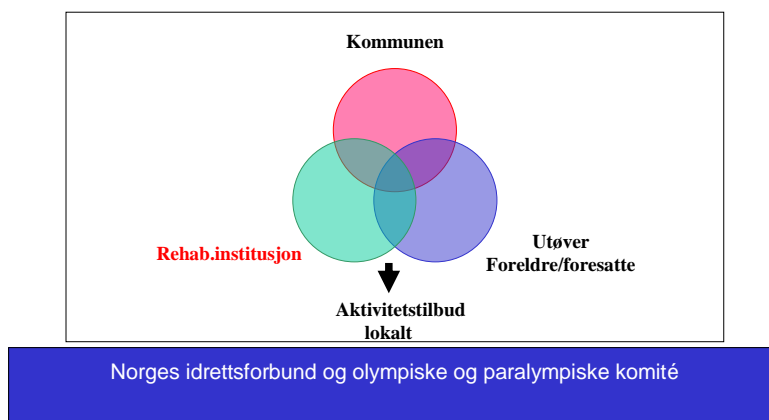
##### Utøvere/foreldre/foresatte

- Ønsker og behov for tilpasset fysisk aktivitet
- Motivasjon
- Engasjement
- Transport

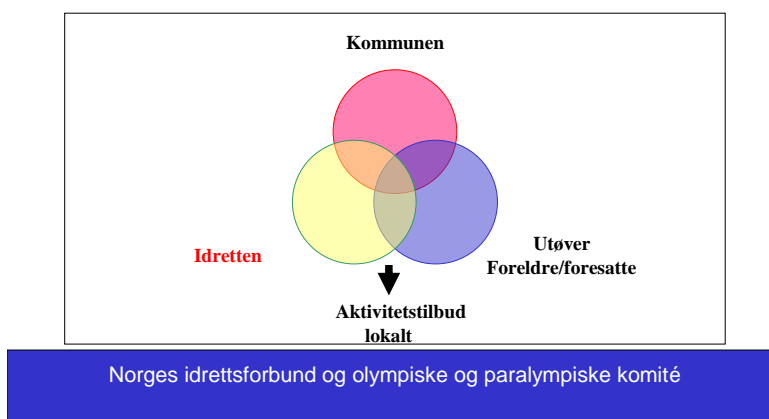
#### SUKSESSKRITERIER MODELL 1

- Initiativ: alle involverte kan ta initiativ
- Kommunen som koordinator: kultur og fritid: etablere ressursgruppe
- Ledsager/støttekontakt/treningskontakt: organisering gjennom kommunen
- Treningslokaler og treningstid
- Engasjerte enkeltpersoner: foreldre/foresatte
- Organisering av aktiviteten: kvalitetssikre utfordringsnivå/tilpasset fysisk aktivitet
- Type aktivitet: hva egner seg for målgruppen
- Kompetanse: tilrettelagt fysisk aktivitet, idrettskompetanse
- Forankring i et lokalt idrettslag
- Samarbeid med særforbundene og NIF

## Samarbeidsmodell 2, Fase 1



## Samarbeidsmodell 2, Fase 2



Modellen har tatt utgangspunkt i Beitostølen Helse- og idrettscenter, Lokalmiljømodellen.

### ROLLE- OG ANSVARFORDELING

#### Kommunen

- Koordinering
- Kompetanse: fagpersoner med helsefaglig kompetanse (fysio, ergo, helsestasjon)
- Ressursgruppe FysFunk
- Informasjon
- Kartlegging
- Rekruttering
- Felles søknad for gruppeopphold
- Ledsager: Støttekontakt/treningskontakt.
- Aktivitetshjelpemidler: hjelpemiddelsentralen
- Transport
- Treningstid/fasiliteter

**Utøvere/foreldre/foresatte**

- Ønsker og behov for opptrening
- Motivasjon og ønske om å finne en eller flere fritidsaktiviteter som kan utøves lokalt etter endt opphold
- Engasjement

**Rehabiliteringsinstitusjon**

- Informasjon/formøte
- Inntak
- Gjennomføring av treningsopphold
- Veiledning, erfarings- og kompetanseoverføring til lokale fagpersoner og foresatte
- Aktivitetsrapport til lokale fagpersoner og utøver/foresatte
- Oppfølging lokalt, ettermøte

**Idrettslaget (særforbundene, NIF)**

- Dialog med kommune og utøver
- Idrettskompetanse
- Hente kompetanse i særforbundene
- Sikre kompetanse hos trenere
- Tilrettelegge
- Inkludere

**SUKSESSKRITERIER MODELL 2**

- Kommunen tar ansvar for koordinering
- Bli kjent med andre funksjonshemmede fra samme kommune/region
- Felles arena for utprøving av aktiviteter: hovedmål aktivitetsutprøving og ferdighetstrening i utvalgte aktiviteter (intensiv treningsprinsippet)
- Felles kursing av fagpersoner rundt den funksjonshemmede og tilpasset fysisk aktivitet. Den lokale ressursgruppa.
- Ansvarliggjøring
- Samarbeid tverrfaglig
- Sikrer oppfølging lokalt
- Erfaringsutveksling og kompetanseoverføring



## 4. Måloppnåelse

Prosjektets hovedmål har vært å utvikle modeller som skal bidra til å øke aktivitetsnivået lokalt. Gjennom de beskrevne modellene har prosjektet tro på at vi over tid tilnærmer oss målsetningen ute i kommunene.

Prosjektet FysFunk har systematisert erfaringer som har kommet fram gjennom prosjektperioden og samlet dette i to modeller, hvor rolle- og ansvarsfordeling mellom det offentlige og den frivillige organisasjon kommer tydelig fram. Prosjektet har valgt å presentere modellene gjennom figur og detaljerte stikkord. Informasjonsmaterialet er under arbeid hvor modellene i sin helhet med erfaringer og anbefalinger vil bli presentert i en brosjyre.

### 4.1. Økt aktivitet

Det har vært regelmessig organisert og drevet fysisk aktivitet på fritiden for målgruppen i fire av prosjektkommunene, i et samarbeid mellom kommune og den lokale idretten. I to av kommunene hvor man tok utgangspunkt i en eksisterende gruppe, har antall medlemmer økt, og kommunene ser for seg at den positive tendensen vil fortsette framover. Begge kommunene har utvidet gruppene til å bli interkommunale.

To av kommunene, Trøgstad og Hamar, har kommet i mål i forhold til å forankre FysFunk aktiviteten i et lokalt idrettslag hvor deltakerne er medlemmer på lik linje med andre medlemmer, og med de samme rettigheter og plikter. Likhetsstrekk i de lokale ressursgruppene Trøgstad og Hamar, er den rollen kommunen ved kultur og fritid har hatt i arbeidet. I begge kommunene har en person fra kultur og fritid sittet som leder i den lokale ressursgruppa, og fungert som knutepunkt eller koordinator. I Gjøvik har man fulgt samme strategi, men startet i andre enden, ved å forankre aktivitetstilbudet til den lokale turnforeningen helt i startfasen. Da dette var på plass, inviterte ressursgruppa i Gjøvik kommune aktuelle barn til trening, samt fikk på plass en egnet trener for gruppa. Treneren blir lønnet gjennom støttekontaktordningen.

I Valdres etablerte FysFunk et samarbeid med Nord-Aurdal kommune i forbindelse med et opphold etter lokalmiljømodellen på BHSS for 8 barn. En felles målsetning for gruppa etter opphold var å komme i gang med blant annet svømming. Prosjektleder har koordinert et samarbeid mellom kontaktperson i Nord-Aurdal kommune, NIFs fagkonsulenten, særforbund og den lokale svømmeklubben. Samarbeidet er nå etablert. Det er håp om at det vil komme i gang et svømmetilbud for gruppen i løpet av første halvår i 2010. Et mer langsiktig mål er å rekruttere funksjonshemmede barn også fra de andre kommunene i Valdres.

Bydel Grünerløkka peker blant annet på at universell utforming i Oslo kommune byr på utfordringer. Det være seg aktivitetshjelpemidler, transport, tilgjengelighet til idrettsanlegg/svømmehall (dusjstoler, ramper, heis), støttekontakter/treningskontakter med mer. Bydelen søkte midler, og fikk høsten 2009 tilskudd fra Helsedirektoratet til styrking av det forebyggende og helsefremmende arbeidet for barn og unge med habiliteringsbehov. Formålet med tilskuddet er å utvikle og styrke habiliteringstilbudet til barn og unge gjennom å gi støtte til utviklingsprosjekter, foreldrerollen og styrke kompetanse om betydningen av fysisk aktivitet og lek. FysFunks modeller og erfaringer er ment å bidra mot dette formålet.

## **4.2. Egnede aktiviteter**

Arbeidet med å finne egnede aktiviteter for målgruppen vil variere fra individ til individ, og fra gruppe til gruppe, som ellers i befolkningen. I fagfeltet tilpasset fysisk aktivitet for funksjonshemmede, handler det om å komme i dialog med funksjonshemmede utøvere som har et ønske om å drive fysisk aktivitet alene eller sammen med andre. Gjennom dialog vil utprøving og tilpasning av aktiviteter finne sted, og i denne prosessen vil noen aktiviteter bli forkastet og andre etablert. I prosjektet FysFunk har kommuner og utøvere samlet gode erfaringer gjennom disse prosessene, både i forhold til organisering og aktivitetsutprøving.

## **4.3. Nye aktiviteter**

I utviklingen av nye aktiviteter for målgruppen har to aktiviteter blitt prøvd ut: gokart og kjelkehockey med ledsagerbøyle. Det har blitt gjennomført utprøving av aktiviteter hvor barna og foreldrene har deltatt. I forkant av utprøvingen har kommunen, idretten og utøver/brukerorganisasjonen gjennomført møter; planlegging, koordinering og gjennomføring. Oppstart har vært satt til august 2009 i Hamar. Det jobbes også videre med båtkaktivitet som et tilbud sommerstid på en arena som er godt tilrettelagt for målgruppen.

## **4.4. Rehabiliteringsopphold**

I samarbeid med rehabiliteringsinstitusjoner har lokalmiljømodellen på BHSS stått sentralt. Interkommunal gruppe fra Hamarregionen har gjennomført et kommunegruppeopphold i mai 2009, og arbeidet med oppfølgingsaktiviteter lokalt er i etableringsfasen. Bueskyting har kommet i gang som et resultat av lokalmiljømodellen. Flere interkommunale grupper i Oppland har fått innvilget opphold på BHSS i løpet av 2009.

# **5. Formidling, samarbeid og rekruttering**

## **5.1. Samarbeid og rekruttering**

Prosjektet har sett på samarbeid med rehabiliteringsinstitusjoner i forhold til rekruttering, videreføring av det arbeidet som er lagt ned under et rehabiliteringsopphold, og ikke minst i forhold til oppfølging lokalt. Under opphold på denne type institusjoner står fysisk aktivitet i fokus, og aktivitetsutprøving er svært ofte en målsetning for den enkelte. Utfordringene både for utøverne og for rehabiliteringsinstitusjonene ligger ofte i å finne gode løsninger for hvordan fortsette med aktivitet når utøveren kommer tilbake til sin hjemkommune etter endt rehabiliteringsopphold. Et nært samarbeid mellom NIF og rehabiliteringsinstitusjoner som BHSS, herunder lokalmiljømodellen, vil trolig kunne lette og sikre oppfølging lokalt. FysFunk modellene kan benyttes som en veileder og verktøy for oppfølgingsarbeidet. Eksempelvis har kommunegrupper fra fire kommuner i Oppland og Hedmark fått innvilget opphold på BHSS i løpet av 2009: Øyer/Gausdal (region Lillehammer), Søndre Land (region Gjøvik), Hamar med flere nærliggende kommuner og Nord Aurdal (region Valdres). Det er etablert kontaktpersoner i hver av disse kommunegruppene, og det vil være hensiktsmessig å tenke videre samarbeid med konkrete grupper, for å innhente mer erfaring med FysFunk modellene.

Catosenteret er også en aktuell samarbeidspartner. De ønsker å finne muligheter for å tilby rehabiliteringsopphold for målgruppen. Prosjektet har også vært i dialog med Valnesfjord helsesportsenter (VHSS) som jobber med prosjektet STØFRI; større aktivitet på fritida for barn og unge med funksjonsnedsettelse, og det bør tenkes videre samarbeid i informasjonsspredningen av FysFunk.

Ressursgruppene i de medvirkende kommuner har gitt klare tilbakemeldinger på nødvendigheten av et koordinerende ledd for å sikre framdrift i tiltakene for målgruppen. En lokal koordinator fra kommunen i samarbeid med NIFs fagkonsulenter, kan være et egnet utgangspunkt i det videre arbeidet med forankring i det lokale idrettslaget. Det vil her være viktig at tilbudet blir kvalitetssikret i alle ledd, og hvor særforbundene blir inkludert med sin kompetanse i det lokale idrettslaget. Dette er en type arbeid som omfatter mange instanser og nivåer, og hvor klare ansvars- og rollefordeling blir helt sentral og avgjørende for å lykkes.

## 5.2. Evaluering

Prosjektet ser at det er noen faktorer som må ligge i bunn i den enkelte kommuner for at det skal bli bærekraftig å sette i gang med tiltak overfor målgruppen.

- Først og fremst må det være potensielle **utøvere** som har ønsker og behov for tilrettelegging i forhold til idrett og fysisk aktivitet.
- Det offentlige må involveres, med en **ansvarlig i kommunen (kultur og fritid)** som koordinator med tanke på fremdrift, samt være kontakt/informasjonsknutepunkt. Det er snakk om å finne ”rett person” i kommunen som kan formidle kontakt, rekruttere, spre informasjon og skaffe til veie gode kontaktpersoner på tvers av sektorer og etater, samt ha tilgang til og innsikt i hjelpeapparatet og skolen.
- Videre må man ha med seg **ett eller flere idrettslag**, som har interesse og vilje til å inkludere målgruppen. De må involveres og stille med sin idrettslige kompetanse.
- Man må også spille på lag med **foreldre/foresatte** og involvere dem i arbeidet – det er de som best kjenner barna og deres behov og interesser.
- **Brukerorganisasjonene** er viktige medspillere og bør bli involvert.

Man har i løpet av prosjektet sett at det har vært viktig å ha en arena hvor de forskjellige involverte parter treffes og kan samarbeide på tvers av sektorer og etater. De lokale ressursgruppene har vært tydelige på at det er behov for en slik gruppe som grunnlag for å imøtekomme de faktorer modellene skisserer opp. Modellene er satt opp i rekkefølge i forhold til hva som bør gjøres først, men det er selvfølgelig viktig å tilpasse den enkelte modell eller kombinere modellene ut fra lokale forhold og behov.

En viktig brikke når det gjelder selve aktiviteten for målgruppen, er **støttekontaktordningen** og hvilke muligheter det ligger innenfor de rammer som ordningen har. Man har i prosjektet sett at mulighetene ligger der, og at de ulike kommuner har valgt ulike løsninger for bruk av disse. Hvordan man organiserer støttekontaktordningen er en diskusjon som må tas i den enkelte kommune. Det som er viktig å få frem er at kommunene har muligheter innenfor eksisterende ordninger og alternativ organisasjonsformer. NIF fra sin side kan prøve å legge føringer og ønsker frem på de arenaer som de har innflytelse på.

## 5.3. Sluttkommentar

Et av hovedmålene er å skape en holdningsendring i kommunene og idrettslagene slik at perspektivet blir sektorovergripende og at alle føler at de har et eierskap og ikke minst et ansvar for å bidra til at flere funksjonshemmede kommer i aktivitet, og da gjerne i sitt lokale idrettslag. Dette gjennom å legge til rette for samarbeid på tvers av sektorer og nivåer, skape gode dialoger og et felles fokus med klar rolle- og ansvarsfordeling. På den måten vil man oppnå at flere funksjonshemmede kommer i aktivitet tilpasset den enkeltes behov, ønsker og interesser.

## 6.0 Ressursbruk

<b>Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité</b>			
<b>Regnskap FysFunk juni 2008 - desember 2009</b>			
<b>INNTEKTER</b>	<b>Regnskap juni 08- desember 09</b>	<b>Budsjett</b>	<b>Note</b>
Tilskudd Sosial - og helsedirektoratet	500.000	500.000	
Egenandel NIF	250.000	250.000	
Ubrukte midler fra forrigger prosjektperiode	146.721	0	
<b>Totale inntekter</b>	<b>896.721</b>	<b>750.000</b>	
<b>KOSTNADER</b>			
Prosjektledelse	616.409	250.000	<b>1</b>
Husleie, IT og andre felleskostnader	80.533	78.000	<b>2</b>
Styringsgruppemøter	22.356	50.000	<b>3</b>
Reiser/drift lokale prosjektgrupper	80.222	130.000	<b>4</b>
Tiltak lokale prosjektgrupper	0	200.000	<b>5</b>
Diverse	42.725	42.000	<b>6</b>
<b>Totale kostnader</b>	<b>842.245</b>	<b>750.000</b>	
<b>Resultat</b>	<b>54.476</b>	<b>0</b>	
<b>Følgende kostnader vil påløpe i 2010:</b>			
Trykking av rapport/brosjyre	25.000		
Revisjon	7.000		
Oppstart midler Gjøvik kommune FysFunk gruppe	10.000		
Reise- og projektkostnader for Heidi Bråten	12.476		
<b>Estimerte kostnader blir kr.</b>	<b>54.476</b>		<b>7</b>
Det forutsettes at Helsedirektoratet godkjenner at overskuddet i 2009 benyttes i 2010 til de formål som er gjengitt ovenfor.			

### Noter:

1. Prosjektledelse: Lønn i perioden juni 2008 til og med desember 2009.
2. Husleie, IT og andre felleskostnader: Kostnadene omfatter leie av kontor Lillehammer og tilgang IT-tjenester.
3. Styringsgruppemøter: Kostnadene inkluderer reiser og bevertning for medlemmene i prosjektets styringsgruppe.
4. Reiser/drift lokale prosjektgrupper: Kostnadene inkluderer reiser og bevertning i forbindelse med møter i lokale prosjektgrupper.
5. Tiltak lokale prosjektgrupper: kostnaden inkluderer prosjektsamling i september 2009.
6. Diverse: Kostnadene omfatter reisekostnader i forbindelse med avdelingsmøter, rekvisita, trykking av rapport, revisjon, annonse og mobilkostnader.
7. Resultat: Utgifter i 2010 forutsetter at Helsedirektoratet godkjenner at overskuddet i 2009 benyttes i 2010 til de formål som er gjengitt ovenfor.



### Notat –tilgjengelighet for funksjonshemmede i idrettsanlegg

#### IPD sier:

- Mål: Å øke idrettens formelle innflytelse i anleggspolitikken
  - Strategi:
    - o Arbeide for at NIF skal ha formell innspillsrett ved årlig rullering av statlige bestemmelser om tilskudd til anlegg og idrett
    - o NIF skal utarbeide en anleggspolitisk handlingsplan som skal ta utgangspunkt i anleggsbehovet definert gjennom særforbundene
    - o Sikre innflytelse også fra funksjonshemmede ved rehabilitering og bygging av anlegg for å sikre tilgjengelighet for funksjonshemmede
    - o Sikre at barn og unge tas med i høringer og prioriteringer overfor det offentlige
    - o Videreføre anleggspolitisk utvalg for å ivareta anleggspolitiske saker i NIF
    - o Sikre at idrettskretser/regioner og idrettsråd har
      - Formell innflytelse på fylkeskommunale og kommunale planer for idrett og friluftsliv
      - En aktiv formell og operativ rolle ved rullering av fylkeskommunale og kommunale planer for idrett og friluftsliv
      - Innflytelse på utbyggingsrekkefølgen av alle offentlige finansierte idrettsanlegg
    - o Sikre at idretten er høringsinstans og bidrar med kvalitetssikring ved bygging av skoleidrettsanlegg
    - o Idrettsanlegg skal bygges slik at det legges til rette for et variert idrettstilbud
- ➔ Ansvar: NIF, idrettskretser/regioner og idrettsråd

#### Anleggspolitisk utvalg

Anleggspolitisk utvalg skal støtte opp og følge opp om dette på idrettspolitisk nivå. Den anleggsspesifikke oppfølgingen hviler på kommunale og fylkeskommunale myndigheter i forbindelse med spillemiddeltildelinger (dette ligger også som en forutsetning ved tildeling av spillemidler fra departementet sin side). Ved mislighold i forhold til tilrettelegging, er det den enkelte idrettskrets, da gjerne via idrettsråd som har ansvar for å følge opp de enkelte sakene.

#### Universell utforming

På [www.universell-utforming.miljo.no](http://www.universell-utforming.miljo.no) finner man informasjon og linker til aktuelle steder i forhold til universell utforming.

Et viktig dokument i denne sammenhengen er *Regjeringens handlingsplan for økt tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne*. Den kan bestilles via miljødepartementets hjemmeside. Linken finnes på websiden nevnt ovenfor.

#### Diskriminering- og tilgjengelighetsloven

Fra 1. januar 2009 kom en ny lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven) tre i kraft. Denne vil få konsekvenser for planlegging og rehabilitering av anlegg. Særlig er § 9 *Plikt til generell tilrettelegging (universell utforming)* og § 11 *Plikt til universell utforming av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) relevante*. Reglene om universell utforming tar utgangspunkt i at tilgjengelighet skal sikres gjennom hovedløsningen slik at den aktuelle virksomhetens alminnelige funksjon skal kunne benyttes av flest mulig uavhengig av funksjonsevne. Universell utforming har også en positiv effekt i forhold til andre grupper som særskilt vil nyte godt av bedre tilgjengelighet, for eksempel gravide, foreldre med små barn og mange eldre.

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) rettet mot allmennheten er omfattet av *fysiske forhold*. Informasjon og kommunikasjonstrykk som er en forutsetning for tilgang til fysiske forhold,

er også omfattet. Dette vil typisk være informasjon om stoppesteder under transport, manøverknapper i heiser og skilting av nødutganger. Generell informasjon rettet mot allmennheten kan være omfattet dersom dette er en del av virksomhetens alminnelig funksjon, typisk offentlig rettsinformasjon. Det vil bli utarbeidet tidsfrister og ytterligere krav i plan- og bygningsloven.

### **Deltakelse i planprosesser**

En av kommunene i prosjekt FysFunk har fått klarsignal fra ledelse ved ergoterapitjenesten i kommunen om involvering i planprosesser på anlegg. To ergoterapeuter kan/skal avsette tid til å komme tidlig inn i planarbeid i forhold til anlegg for å sikre tilgjengelighet. Viktig at de er med i hele prosessen for å sikre at det ikke skjer endringer underveis i planprosessen som kan hindre/ødelegge tilgjengelighet. Ofte er ergoterapeuter bare inne i en kort periode, uten store muligheter til å kunne påvirke tidlig og over tid.

Brukerorganisasjonene er også her en viktig medspiller å ta med i planleggingen av anlegg for å sikre tilgjengelighet og universell utforming. Det er de som best kjenner ”hvor skoen trykker”, og vil inneha gode kunnskaper om hva som kreves i forhold til god tilgjengelighet for personer med funksjonshemming.

## Notat – taushetsplikt

### BAKGRUNN FOR TAUSHETSPLIKTEN

#### Innledning

- Det barnerettede arbeidet utføres av enkeltpersoner
  - leger, sykepleiere, psykologer, lærere, barnevernspedagoger, sosialarbeidere etc
- For å kunne gjøre en god jobb for det enkelte barn er det nødvendig med god kommunikasjon og godt samarbeid
  
- Det har vært hevdet at det har vært lite samarbeid og utveksling av opplysninger mellom de ulike etater og personer som arbeider med barn som er i en vanskelig situasjon.
- Årsakene kan være mange
  - mangel på tid og underbemanning
  - redd for sin egen etats identitet og status
  - forskjellig oppbygging og finansiering
  - forskjellig utdanning og avlønning
  - taushetsplikt
  
- En viktig oppgave for den offentlige forvaltning er å trygge barns oppvekstvilkår
- Barns behov for hjelp er ikke alltid i samsvar med den oppsplitting som finnes mellom ulike etater og tjenester
- Kan resultere i ansvarsfraskrivning og/eller ukoordinerte tiltak
- Bedre kvalitet og mer behovstilpasset og helhetlig tilbud til den enkelte

#### Det barneretterede arbeidet har som oppgaven å trygge barns oppvekstvilkår

- Oppsplitting mellom ulike etater og tjenester kan føre til
  - ansvarsfraskrivning
  - ukoordinerte tiltak
- Samarbeid og samordning av tjenestetilbudene kan føre til
  - Bedre kvalitet
  - Behovstilpasset helhetlig tilbud til den enkelte

#### Hensyn bak reglene om taushetsplikt

- **Personvern**
  - Vern om sensitive personopplysninger
- **Tvangssaker**
  - Hindre at opplysninger blir brukt i andre sammenhenger
- **Tillitsforhold**
  - Stole på at opplysningene blir hos dem man gir dem til
- **Maktforhold**
  - Den som har krav på taushet gis kontroll på opplysninger om seg selv

#### Hensyn som taler for adgang til kommunikasjon

- Kunnskap og forståelse

- Taushetsplikt fører til hemmelighold
- Kunnskap kan føre til at man i større grad kan ta vare på egen helse og reagere med medfølelse når andre rammes
- Samarbeid
- Likeartede problemer
- Misbruk
  - Beskytte den som har taushetsplikt
  - Vikarierende motiv for å unngå å svare på kritikk

### **Opplysninger som er underlagt taushetsplikten**

- Vern av offentlige interesser
- Vern av private interesser
  - **Opplysninger om personlige forhold**
  - Opplysninger om næringsforhold

## **LOVTEKSTENE**

### **Forvaltningsloven (FVL) § 13, 1 ledd lyder:**

”Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det han i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om:

- 1) ”noens personlige forhold, ... ”

### **Helsepersonelloven (HPL) § 21 lyder:**

”Helsepersonell skal hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger om folks legems- eller sykdomsforhold eller andre personlige forhold som de får vite om i egenskap av å være helsepersonell”

### **Hpl § 22, 1 ledd og fvl § 13 a nr. 1**

Opplysninger kan gjøres kjent for andre ”i den utstrekning den som har krav på taushet samtykker.”

Taushetsplikten er en privat rettighet klienten/pasient/elev rår over. Den er med andre ord brukerstyrt.

## **TO HOVEDSETT AV TAUSHETSPLIKT**

### **a. Yrkesmessig taushetsplikt**

- Helsepersonelloven §§ 21-29
- Gjelder blant annet:
  - Helseetaten
  - Helsestasjoner
  - Vernepleiere, hjelpepleiere
  - Fysioterapeuter, ergoterapeuter
  - Leger, sykepleiere
  - Skolehelsetjenesten
  - BUP

## **b. Forvaltningsmessig taushetsplikt**

- Forvaltningsloven §§ 13-13f
- Gjelder i prinsippet alle som jobber i offentlig forvaltning
  - Barnehage
  - Skole
  - PPT
  - NAV/hjelpemiddelsentral
  - Kommunale saksbehandlere osv

## **c. Mellomløsning**

- Modifisert forvaltningsmessig taushetsplikt
  - Gjelder: sosialtjenesten og barnevernet
  - Forvaltningslovens regler er utgangspunktet, men ikke alle unntak kommer til anvendelse
  - Taushetsplikten er den samme etter sosialtjenesteloven og lov om barnevern
  - Informasjonsplikten er langt mer omfattende ovenfor barnevernet enn overfor sosialtjenesten

## **SAMTYKKE – BRUKERSTYRING**

### **Former og grader av samtykke:**

- **Skriftlig**
  - Innebærer som regel informasjon og gjennomtenkning av konsekvensene.
- **Muntlig**
  - Er gyldig nok, men gir ikke sikkert bevis for hva det er samtykket i.
- **Stilltiende**
  - Kan fremgå av klientens atferd/utsagn, ligger i oppdraget.
- **Hypotetisk**
  - Det er ikke mulig å spørre, men klart at vedk. er positiv
- **Negotiorum gestio**
  - Nødrettsbetraktninger i et oppdrag. Umulig å innhente.

### **Hva slags samtykke kreves:**

- **Avhenger av forholdene i det enkelte tilfelle:**
  - Hvem ønsker opplysninger?
  - Hvor ømtålige er opplysningene?
  - Foreligger det et spesielt betroelsesforhold eller løfte om taushet?
- **Bare gyldige samtykke fratrukket taushetsplikten:**
  - Bør sikres at det er gitt frivillig, etter moden overveielse og med full oversikt over konsekvensene (forarbeidene til fvl.).
- **Samtykke til frigivelse av taushetsbelagte opplysninger:**
  - Hpl § 22 andre og tredje ledd inneholder bestemmelser om oppheving av taushetsplikten når pasienten er barn
  - Over 16 år, samtykker selv
  - Mellom 12 og 16 år skal foreldrene samtykke, men barnet har rett til å uttale seg
  - Under 12 år, foreldrene avgjør alene

- Tverretattlig samarbeid og tverrfaglige drøftinger kan foretas på grunnlag av samtykke fra barnet og/eller foreldrene

### **Anonymisering:**

Taushetsplikten brytes ikke når man utelater individualiserende kjennetegn. Dette kan være vanskelig å gjennomføre i små lokalsamfunn, da anonymiseringen ikke blir reell.

## **UTVEKSLING AV INFORMASJON INNEN SAMME OG PÅ TVERS AV ETATER/INSTANSER**

### **Kommunikasjon:**

- Hpl § 25 ”med mindre pasienten motsetter seg det, kan taushetsbelagte opplysninger gis til samarbeidende personell når dette er nødvendig for å gi forsvarlig helsehjelp.”
- Ikke uttrykkelig sagt at samarbeidende personell må være helsepersonell, men det må være hovedregelen
  - Må ha terapeutisk formål
- Gir ikke hjemmel for å etablere samarbeidsformer der PPT, skole, barnevern, sosialtjeneste er de viktigste aktører
  - Formålet vil som regel ikke være å gi helsehjelp, men bedre læringssituasjon, sosial rehabilitering o.l

### **Sirkulasjon av opplysninger innen samme etat:**

- Ganske fri adgang til å utveksle taushetsbelagt opplysninger når formålet er en hensiktsmessig arbeidsfordeling
- Ikke hjemmel til å snakke med alle og enhver på lærerværelse om elevene
- Ikke en hjemmel for skoleetaten til å meddele opplysninger til helseetat, sosialetat og/eller barnevernet
- Kan være tvil om hva som er ett organ og en etat, og hvor organ- og etatsgrensene går.

### **Utveksling av opplysninger mellom forskjellige forvaltningsorganer:**

- Hovedregelen er taushetsplikt. Unntak:
  - Fvl § 13 b 1, ledd nr. 5 er den praktisk viktigste hjemmel for adgang til å gi taushetsbelagte opplysninger fra et forvaltningsorgan til et annet. Leders ansvar å vurdere.
  - kan gi *andre forvaltningsorganer* opplysninger
    - om en persons forbindelse med organet
    - om avgjørelser som er truffet og
    - ellers slike opplysninger som er nødvendige å gi
    - - for å fremme avgiverorganets oppgaver etter lov, instruks eller oppnevningssgrunnlag
- Hjemmel i enkeltsaker, ikke for et generelt samarbeid
- § 13 b 1, ledd nr 6 kan forvaltningsorganet anmelde lovbrudd. Ikke vitneplikt – må fritas av vedk. eller FM.
- Opplysningsplikt til barnevernet.

NB! Et idrettslag er ikke et offentlig forvaltningsorgan. Og kontakt med et idrettslag kan bare formidles når samtykke er innhentet fra bruker/utøver.

## **ANBEFALINGER**

### **Bevisstgjøring**

I noen tilfeller utveksles informasjon om brukere i beste mening og med ønske om å hjelpe. Det kan allikevel være brudd på taushetsplikten. Det er viktig å være seg bevisst på hvilke opplysninger man ”strengt tatt behøver” å formidle. Kjerneområdene i taushetsplikten omhandler ”noens personlige forhold”. F eks diagnose, familieforhold, private anliggende eller medisinske forhold. Retningsgivende vil være å vektlegge hva bruker selv ville ha ønsket å fortelle. Være kritisk på hva opplysningene skal brukes til og hvilke opplysninger som gis.

### **Samtykke**

Man bør helt fra starten av når man begynner å jobbe med en sak, legge inn rutiner på at man innhenter samtykke til sette i gang tiltak for tilrettelegging av fritidstilbud. Dette for å kunne dele opplysninger om bruker med andre etater/instanser/sektorer som kan være med på å gi et bedre totaltilbud for bruker.

Når samtykke innhentes skal bruker være opplyst om hva man samtykker til: hvilke opplysninger som gis og hva de skal brukes til. Dette bør fremgå av samtykkeerklæringen. Vedlagt er et eksempel på en enkel og oversiktlig samtykkeerklæring.

## Forslag til samtykkeerklæring

Jeg [navn] samtykker i at [instans] kan gi følgende opplysninger om mine tilretteleggingsbehov til:

- Lokalt idrettslag
- NAV
- Fritidsetaten
- Fritidsklubb
- 
- 
- 

Mine tilretteleggingsbehov er:

- Tilgjengelighet
- Hjelpemidler
- Kommunikasjonsutfordringer
- Diagnoser
- 
- 
- 

Sted:

Dato:

Varighet:

Underskrift bruker

Underskrift foresatt/verge



## Notat - ledsagerutgifter

### Praksis i forhold til ledsagere

Når en utøver med funksjonshemming som har behov for ledsager, er deltaker på et idrettsarrangement i regi av NIF, tilkommer en del ekstra utgifter til reise, kost og losji. Dersom utøveren benytter seg av en ledsager som er ansatt i de offentlig, vil lønnsutgiftene i prinsippet påfalle kommunen. Men dersom vedkommende benytter seg av en "privat" ledsager, vil det være forskjellig hvordan det kan løses. I noen kommuner er det mulig å søke om å få dekket disse utgiftene. Enkelte fylkeskommuner har også slike søknadsmuligheter, og noen idrettslag vil kunne hjelpe til med å dekke noe av utgiftene, dersom de f eks har lagt det inn i budsjett.

Ved tiltak som leirer, samlinger og lignende i regi av NIF, har ledsagere ofte fått subsidiert (noe redusert) pris på kost og losji. Og ved f eks alpinkurs, har utøvere som har ledsagerbevis, får med ledsageren gratis i heis. Dette bør man evt sjekke opp på forhånd og klargjøre med anleggseier.

På leirer for utviklingshemmede, har noen kommuner brukt midler til avlastning for å betale ledsagere. Dette varierer mye fra kommune til kommune hvordan det løses.

NFI dekket ved noen arrangementer alle utgifter til ledsagere til idrettsarrangementer i regi av NFI/NIF. Primært i forhold til landslag/internasjonalt nivå. Prinsippet er at utøver ikke skal ha ekstra utgifter pga ledsagerbehov.

### Muligheter for støtte til ledsagerutgifter

Det varierer hvordan dette løses og man må derfor selv ta kontakt med sin kommune, idrettslag eller evt fylkeskommune.

- Kommune: lønn til ledsager/støttekontakt, avlastningsmidler el. Opp til den enkelte kommune hvordan det kan søkes og hvordan dette løses.
- Fylkeskommune: enkelte fylkeskommuner gir mulighet for å kunne søke på utgifter til slike tilretteleggingsbehov.
- Idrettslag: noen idrettslag har lagt inn i budsjett utgifter til ledsagere i forbindelse med idrettsarrangement.
- NIF: prisene for kost og losji for ledsagere er noe subsidiert/reduert i forhold til vanlig deltakerpris.

### Inngang på idrettsarrangementer

Idrettsstyret har med virkning fra 1. januar 2000 akseptert/vedtatt at når innehavere av ledsagerbevis kommer på et arrangement i regi av organisasjonsledd tilknyttet NIF, skal ledsageren slippes gratis inn. Dette er de fleste arrangører klar over.

### Andre arrangementer som ikke er i regi av NIF

Det finnes noen idrettsarrangementer for funksjonshemmede som ikke er i regi av NIF. Der vil det være opp til den enkelte arrangør hvordan de forholder seg til de ekstra utgifter som påløper seg til ekstra ledsagere. Et eks er Mathislekene på Gol som arrangeres av interesseforeningen til Mathislekene. Men man antar at man har samme mulighet til å kunne søk om å få dekket utgifter til lønn, reise, kost og losji på samme måte enten hos kommune, fylkeskommune eller organisasjon som står som arrangør. Det er også mulig at det finnes

legater man kan søke på. Dette må undersøkes i hvert enkelt tilfelle, da det ikke er noen faste retningslinjer for dette.

## Notat – oversikt støtteordninger

### Offentlige støtteordninger:

- LAM
- Helse og rehabilitering
- Spillemidler til utstyr
- Idrettsskole; oppstarts- og utviklingsmidler
- Stiftelsen helse og rehabilitering
- Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner (SHdir)
- Fylkeskommune/fylkesmannen: enkelte fylkeskommuner/fylkesmannen har egne stønadsordninger og enkelte har også oversikt over muligheter i forhold til legater og lignende.
- Kommuner; enkelte kommuner har egne stønadsordninger og enkelte har også oversikt over muligheter i forhold til legater og lignende.
- Storbyprosjektet
- Voksenopplæringskurs

### Idretten:

- NIF: ulike ordninger
- Særforbundene: ulike ordninger
- Gratis spillertrøyer

### Andre:

- Tubfrim
- Telenorfondet
- Prinsesse Märtha Luises Fond
- Stiftelsen Sophies Minde – støtte til velferds- og trivselstiltak
- Benjamins minnefond
- A-fondet
- Hans Thomas Grams stiftelse
- Sparebankstiftelsen DnB NOR
- Statoil
- Gildefondet
- Kiwanis
- Lions
- Rotary
- Odd Fellow
- M.fl. Se legathåndboka

### Linker:

[www.idrett.no](http://www.idrett.no) – under ”funksjonshemmede” i venstremenyen

[www.legathandboken.no](http://www.legathandboken.no)

[www.legatsiden.no](http://www.legatsiden.no)

[www.dugnadsbanken.no](http://www.dugnadsbanken.no)

[www.klubbguiden.no](http://www.klubbguiden.no)

For fylkeskommuner og kommuner: [www.norge.no](http://www.norge.no) Der finnes linker videre til alle fylkeskommuner, som så igjen har link til sine kommuner.



## Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité Årlig handlingsplan/Milepælsplan med oppgavebeskrivelse – Prosjekt FysFunk

### Forkortelser:

- Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF)
- Helsedirektoratet (Hdir)

<b>Frist (dato eller periode)</b>	<b>Tiltak/Milepæl</b>	<b>Oppgaver/Merknad</b>
Ca hver 2 mnd eller etter behov	Oppfølgingsmøter, nye kommuner.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Følge opp kommunene, viktig å la kommunene jobbe så selvstendig som mulig, samtidig få tilbakemelding på hva som fungerer/ikke fungerer i modellene.</li> </ul>
Hele prosjektperioden	Jobbe for samarbeid med hab/rehab institusjoner.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Etablere samarbeid : Beitostølen Helsesportssetner (BHSS), Sunnaas, Cato Senteret, Valnesfjord Helsesportssenter (VHSS)</li> </ul>
September /Oktober	Ny prosjektleder få eie-forhold til prosjektet.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Rekruttere to nye kommuner.</li> <li>• Etablere lokal ressursgruppe med kontaktperson.</li> <li>• Uprøving og justering av modellene</li> </ul>
Oktober/November	Styringsgruppemøte,	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ny representant fra kommune og int.org.</li> <li>• Avvikle styringsgruppe møte</li> </ul>
Oktober/November	Rekruttere en til to nye kommuner for utprøving av modeller. Styringsgruppe møte	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Strategiarbeid i etablering av nye kommuner</li> <li>• Gjøvik er kommet med i prosjektet</li> <li>• Ny styringsgruppe på plass,</li> </ul>
Desember	Oppfølging av kommunene	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Diverse møter</li> <li>• Strategiarbeid</li> </ul>
Januar	Opphold Hamar på BHSS i mai, følge opp innsendelse av søknader, senest innen 4 mnd før aktuell periode. Individuelle søknader om opphold på BHSS	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Hver enkelt må sende utfylt søknad til BHSS om opphold, men de sendes samlet fra kommunen.</li> </ul>
Januar 2009	1-2 nye kommuner	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Jobbe med rekruttering i nye kommuner.</li> <li>• Etablere lokal ressursgruppe</li> </ul>

		<p>med kontaktperson.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Utprøving/justering av mod.</li> </ul>
Februar	Styringsgruppemøte Oppfølging av Gjøvik, ressursgruppa har møter med lag og foreninger	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Gjennomgang av halvårsrapport.</li> <li>• Strategi for neste halvår</li> </ul>
Februar	Halvårsrapport til Hdir	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Inkludert halvårs regnskap</li> </ul>
Mars	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Formøte Hamar, BHSS opphold.</li> <li>• Samarbeid BHSS, informasjon, gjennomføring, oppfølging</li> <li>• Styringsgruppe møte</li> <li>•</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Møtevirksomhet Hamar, Gjøvik, Trøgstad.</li> <li>• Strategi opphold BHSS for Gjøvik regionen</li> </ul>
April	Videre oppfølging av kommunene. <ul style="list-style-type: none"> <li>• Etablere samarbeid med Grünerløkka bydel</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Oppfølgingsmøter/dialog med kommunene.</li> <li>• Vurdere suksesskriterier for tiltakene</li> <li>• Endringer og justeringer</li> </ul>
Mai	Opphold BHSS gruppe fra Hamar  Ny-aktivitets utprøving, Hamar  Prosjektsamling	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Fagbesøk BHSS</li> <li>• Reservere Lillehammer Rica, sette opp program, forelesere for samlingen</li> <li>• Gjennomføring</li> </ul>
Juni	Styringsgruppemøte  Oppfølging ny aktivitet! Ny prosjektkommune: Nord-Aurdal, Valdres regionen	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Gjennomgang av innhold i sluttrapport med NIF.</li> <li>• Møte Kommunegruppe på BHSS, forelder informasjon.</li> <li>• Møte med Nord-Aurdal kommune, kontaktperson.</li> </ul>
August	Sluttrapport til Hdir . Utsendes innen Februar 2010  Forberede prosjektsamling	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Med revidert regnskap</li> <li>• Prosjektsamling: spikre program, og avtale med foreleser på samlingen.</li> </ul>
September – Desember 2009	Sluttrapport, videre formidling av prosjektet. Oppfølging av kommuner Prosjektsamling, ressursgruppene	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Jobbe med sluttrapporten, regnskap,</li> <li>• Oppfølging i de lokale ressursgruppene</li> <li>• Være tilgjengelig for informasjonsspredning FysFunk.</li> <li>• Informasjonsmaterialet</li> </ul>

## Oppgavebeskrivelse - Fysfunk

<b>Rolle:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Organisere og koordinere oppstart/introduksjon av modellen(e) i nye kommuner. Uprøving og justering av modellen(e) i nye kommuner i prosjektet.</li> <li>• Sikre framdrift i prosjektet i henhold til de mål som er satt i prosjektperioden.</li> </ul>
<b>Finansiering:</b>	Hdir
<b>Rapporterer til:</b>	Prosjektets styringsgruppe
<b>Ansvar og myndighet:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosjektets styringsgruppe har hatt ansvar for sikre framdrift og overholde budsjett, beslutninger av prinsipiell art og utarbeide statusrapport</li> </ul>
<b>Oppgaver:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Følge opp de tre eksisterende prosjektgruppene i de tre utvalgte kommunen, Trøgstad, Hamar og Lillehammer.</li> <li>• Oppstart i 2 nye kommuner i løpet av 2008-09-04</li> <li>• Følge opp kommune gruppen Hamar i forbindelse med opphold på BHSS.</li> <li>• Videre utvikling og utprøving av modellen(e).</li> <li>• Se på mulig samarbeid med rehabiliteringsinstitusjoner som Eks Beitostølen (lokalmiljømodellen), Sunnaas sykehus og Cato Senteret.</li> <li>• Oppfølging av brukerne etter treningsopphold ved ovenfornevnte rehabinst. Med tanke på å forsette med aktiviteter lokalt i hjemmekommunen.</li> <li>•</li> </ul>

# Deloitte

Deloitte AS  
Kornelystua 20  
Postboks 247 Skøyen  
N-0213 Oslo  
Norway

Tlf: +47 22 07 80 00  
Faks: +47 23 27 80 01  
www.deloitte.no

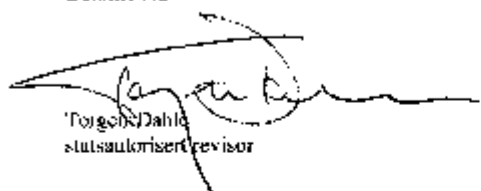
## UTTALELSE TIL SOSIAL- OG HJELSEDIREKTORATET

Vi har revidert Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) sin oppstilling "Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité – Regnskap FysTunk, juni 2008 – desember 2009" som viser totale inntekter med kr 896.721 og totale kostnader med kr 812.245 og er resultat på kr 84.476. NIF's ledelse er ansvarlig for oppstillingen. Vår oppgave er å uttale oss om oppstillingen på grunnlag av vår revisjon.

Vi har utført revisjonen i henhold til god revisjonsskikk og avgir vår uttalelse i samsvar med DNRS revisjonsstandard KS 800 "Revisors uttalelser ved revisjonsoppdrag med spesielle formål". God revisjonsskikk krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå berøygende sikkerhet for at oversikten ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i oversikten, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av oversikten. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at oppstillingen viser inntektene og kostnadene slik de fremkommer i NIF's regnskapesystem.

Oslo, 26. februar 2010  
Deloitte AS



Torger Dahl  
stutsauktorisert revisor

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu, a Swiss Member firm, or member of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see [www.deloitte.com/usa](http://www.deloitte.com/usa) for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu and its member firms.

Member of Deloitte Touche Tohmatsu

Member of the Deloitte Network  
© 2010 Deloitte Touche Tohmatsu